

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Trónbeszéd és kormányprogram.

A trónbeszéd, amely a kormány és a mögötte álló többség programját tartalmazza, habár csak nagy vonásokban is, de mindenesetre megzabja a főbb irányelveket, amelyeket a most lezajlott választásokon megszületett új többséget és annak kormányát vezérelni fogják működésében. Jogosult érdeklődéssel nézünk tehát a trónbeszéd elé, mert ez lesz hivatalosan fellebbenteni a titokzatos fátyol, amely az új kormány kormányzatát eddig a vizsgáló szemek elől elrejtette. Ez a többségi párt immár azonos közjogi alapon áll, ezzel meg van adva a kormányra és pártjára nézve az a kötelezettség, hogy részletes munkaprogramot adjon. Még pedig részletesebbet és kimerítőbbet, mint az előző kormányok, mivel a feladatok megsokasodtak, összetorlódtak.

Körműnkre égett immár a bankkérdés. Tisztában vagyunk vele, hogy az önálló bank 1911-ben nem fog felállítani, ámbar tudták ezt sokan, akik ennek az ellenkezőjét hirdették a fórumon.

Az új kormánypart a közös bank szabadalmát meghosszabbítani készül, ha megegyezésre tud jutni. Ez a megegyezés nem kétséges még akkor sem, ha a kormány a bankkal szemben fölállítja követelményeit, elsősorban a mezőgazdasági és szövetkezeti hitel bőkezűbb kielégítését s azt már az alapszabályokban biztosítja.

Nyilatkoznia kell a kormánynak a trónbeszéd után a függőben levő kereskedelmi szerződésekről is, amelyekben az agrárvédelem további érvényesítését reméljük, annál is inkább, mert ha a földművelésügyi miniszter tényleg valóra váltani készül eddig ismételt hangoztatott programját, a termelés fokozását, akkor nemhogy behozatalra volna szükségünk, de új kiviteli piacokról kell gondoskodnunk.

A termelés fokozásának kérdése pedig igen fontos kérdés s igen helyesen foglal helyet az új földművelésügyi miniszter programjában. Mert igenis szomorú színvonalon van nálunk a mezőgazdasági szaktudás. Első-orban azonban a legmagasabb fokon, a földművelésügyi miniszteriumban kell annak polgárjogot szerezni, azután reformálni kell az egész mezőgazdasági tanügyet, mely semmiképpen nem felel meg a mai igényeknek, meg kell szervezni a gazdasági népoktatást, közkezdésé kell tenni a tudomány és tapasztalat új vívmányait s meg kell alkotni a mezőgazdasági érdekképviseletet, mert anélkül homokra épül a földművelésügyi miniszter minden akciója s megbiúsul minden nemes törekvése.

Igenis emelnünk kell a termelést, mert szégyenteljesen keveset termelünk ebben a Kanaanban, de szerveznünk kell az értékesítést is, különösen most, mikor Ausztria évenként hat millió koronát áldoz erre a célra s illetve tisztán

az állatok és állati termények értékesítésének szervezésére.

Mindezek megvalósításánál nem nélkülözheti a kormány a társadalmat, mert állami kirendeltségekkel csak abszolút uralom kormányozhat állandóan.

A magántevékenységet kell fejleszteni s elsősorban a szövetkezeti intézményeket, melyekre a szocialista Franciaország több mint 10 millió koronát áldoz évente. Reméljük, hogy a kultuszminiszter álláspontja is megváltozott s illetve visszaváltott a választások lezajlása után s a szövetkezeti eszme terjedésének épp oly apostola lesz a miniszteri székben, mint egykor azon kívül s mint a kormányváltozás előtti nagynevű elődje volt.

Gondoskodjék a kormány a bankszabdalom megújításánál arról is, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet a bank alaptőkéjéből a francia nemzeti bank mintájára legalább husz millió kamatmentes betétet kapjon, akkor igenis elhatározó befolyást fog gyakorolni a vidéki piac kamatlábjára s nem kell a felmondás veszedelmétől rettegni, mint az állami betéteknél.

Várunk a birtokpolitikára vonatkozó nyilatkozatot, a járadékely törvénybeiktatását a középirtokosztály talpraállítását.

Várjuk az adóreform életbeléptetésére vonatkozó nyilatkozatot s várjuk a tőzsde reformjának a megvalósítását, a vasuti

„TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

Szerelmi történet.

Irta: Gyp.

Az öreg grófot minden átmenet nélkül elhagyta a türelme. Lútszott a szeme villanásán, hogy hábofog a leike. Nem volt már a szavában egy parányi vonás sem az acélba szorított kimérségből.

— Vagy nincs agyvelőd, vagy rossz ember vagy! — kiáltotta a fiának.

A fiatal de Russac gróf arcát mintha kékes zománc borította volna el egy pillanatra, a tekintetében is tompa sávok látszottak, azután egykedvűen szólt:

— Rossz kedved van ma, Atyám.

Az öreg gróf most már kiabálni kezdett:

— Hát tulajdonképpen mit akarsz?

— Amaz nyugodt maradt.

— Én, semmit.

— De hát hiszed-e, hogy így folyhat tovább életünk? Hiszed-e?

— Igen. Azt hiszem. Nem látom be, miért ne szabhatnám kisebbre az igényemet, ha viszonyaink azt kívánják, azt követelik, hogy így történjék.

Az öreg szinte toporzékolt dühében.

— De a tönk szélén vagyunk. És egyetlen szavadba kerül, hogy egyszer és mindenkorra megváltozzanak a viszonyok.

— Amaz hidegen csak annyit felelt:

— Apám, ezt az egy szót nem fogom kimondani.

— Egyetlen okot szeretnék hallani...

— Mondottam tized. Egyet sem fogdál el, legkevésbé pedig azt, a mi a főök: hogy nem tudom kimondani az „igen”-t, mert nem tudom szeretni Geval kisasszonyt. Érisd meg: nem tudom szeretni.

Az apa cinikusán mosolygott:

— Persze, nem elég jóhangzásu a neve. Persze, azért forr ugy a véred, mert az öreg Geval szappangyáros...

— De atyám!

Az öreg gróf mindegyik szavából kiritt a szenvedély.

— Üres beszéd! Nehogy azt hidd, hogy én talán rajongok a szappangyáregért... De legyen már eszed: ha nem történik meg ez a házasság, még a házunkból is kitesznek bennünket. A mi régi, ősi házunkból...

A fiatal ember, mint valami fájó visszhang, ismételte:

— A mi régi, ősi házunkból...

A másiknak hargja mind tompább lett...

— Mennyivel boldogabb volnék én is, ha nem így eset volna. De mit tegyünk most már? Fiam, ennek a házasságnak meg kell történie!

A fiatal gróf szava már reszketett:

— Nem tudom szeretni...

Amaz már csak ismételte önmagát:

— Meg kell történie...

... És a fiu némán maga elé meredt...

Geval papa jó ember volt. Ki lehetett ezt olvasni a szeméből. De mást is ki lehetett olvasni onnan. Azt, hogy Geval papát nem áldotta meg az ég valami szikrázó tehetséggel, meg hogy a fejét nem igen erőltette meg azza, a mit általában tanulásnak szokás nevezni.

Arra, hogy legalább öt tucat vágycat kielégítse, igazán meg volt a módja. Három hatalmas gyártelep adta meg neki ezt a módot. De ő épp a kielégíthető vágycat nem törődött, hanem csak egyet, egyetlen egyet akart elérni évek óta: hogy valami jó név, nagyon jó név kerüljön a családjába, — másképpen nem volt persze lehetséges, hát vőnek.

Az első leányával ebben az irányban addig kísérletezett, míg végre az eléggé mutatós kis hölgyet elvette egy — szappangyáros. Neve, jó neve ugyan nem volt neki. Sőt ellenkezőleg! Durandnak hívták. Mindez nem volt nagy baj, annál kevésbé volt az, mert a fiatalok nagyon szerették egymást.

Most a második leányáról, Jeanetteról volt szó, és megtörtént az a hihetetlen csoda, hogy ez a meleg tekintetű, lilomiellkü leány akaratokodott.

Geval nem vette tréfára a dolgot:

— Ugy lesz, a mint én mondom.

— Nem tudom szeretni — suttozta a leány.

Az apa most reá rivallt:

— Üres beszéd! Minden megjön idővel,

— De én ahhoz akarok férjhez menni, apám, a kit szeretek — sirt Jeanette.

Geval a már nem ismeretlen toporzékolási szcénát próbálta eljátszani.

mizériák megszüntetését, pénzügyeink rendezését.

Szédtősen széles mezeje ez a gyakorlati politikának, pedig csak a legsürgősebbeket érintettük. Ezekre vonatkozólag várunk mi nyilatkozatot és programot a trónbeszédben. a kormányprogramban és sok egyéb másra s bár úgy alakulna a jövő, hogy az új kormánypart az ország javára tényleg nemzeti munkát végezhetne.

Azt a nagy keserűséget, amelyet egy nagy párt tragikus bukása s az általa hirdett nemzeti követelmények eltörlődése hagyott a lelkekben vissza, csakis egy, az ország mezőgazdasági érdekeivel számoló közgazdasági politika enyhítheti a mely minden vonatkozásban az ország nagy gazdasági érdekeinek előmozdítására őszintén törekszik.

Rubinek Gyula.

A tegnapi választások.

A tegnapi nap folyamán Gyomán és Orosházán volt pótválasztás. Gyomán Kovács Gyula és Winter Ádám állottak egymással szemben és a győztes Kovács Gyula függetlenségi gazdapárti lett 73 szótöbbséggel.

Orosházán Bikády Antal függetlenségi Justh-párti és Reck Géza munkapárti közt folyt a harc. Lapunk zártáig eredmény nem érkezett.

Nyilatkozik a korelnök. Kalandos hírek kerültek forgalomba *Madarász* Józsefről, akire azon a juss, hogy kor tekintetében senki vele a versenyt a képviselőházban nem állja; az a fontos szerep vár, hogy a valóságos elnök megszüntetéséig a ház tanácskozásait ő vezesse. Azt irták róla, hogy dörgedelmes nyilatkozatokat tesz s félóránként bélyegzi meg a többséget.

— Azt mondom, hogy most már elég volt a sirásból! Oyan embert még csak el sem tudok képzelni, a kinek kifogása lehetne de Russac ur ellen. Remek név, történelmi név. O maga minden tekintetben kifogástalan ur. A külseje megnyerő.

— De...

— Csend legyen. A külseje megnyerő. A modora igazi seigneurre vall és...

— Apám...

— Csend legyen, ha mondom. És a név. A név... Erthetetlen, hogy ne fogja el egy nőt a boldogság arra a gondolatra, hogy egy gróf, egy Russac gróf felesége lesz.

— Nem tudom szeretni...

— Atyádat is boldoggá teszed e házassággal... Az összeköttetések...

... Es a leány orcáján végigcsordult a könny. Hallgatott...

*

A de Russac és Geval családnak valami közös barátja küldhette be ezt a hírt az újságoknak, mert valamennyiben egyformán jelent meg:

«Eljegyzés. Kedves, rokonszenves frigy van készülöben, mely két, országszerte tisztelt és becsült családot hoz egymással rokonságba. Tegnap tartotta kézfogóját Edmond de Russac gróf, idős Edmond de Russac gróf fia a közkedveltségnek örvendő Geval André szappangyáros urnak leányával, Jeanette kisasszonnyal. A mit szívtében-hosszában beszélnek, mi is örömmel adunk hírt róla, hogy szimpátiikus szerelmi történetnek befejezése ez az eljegyzés.»

Egy tudósítónk, aki e tárgyban hozzá kérdést intézett, ezt válaszolta *Madarász* József:

— Ahhoz kétség sem férhet, hogy én — ha Isten erőt és egészséget fog adni az elnökléshez — a korelnöki tisztséget vállalni és teljesíteni fogom. Ez nemcsak jogom, de kötelességem is. De azt senki sem tudhatja előre, hogy én ezen tisztségemben mit fogok mondani és cselekedni. En mindenestre az alkotmányosság szellemében és a házszabályok rendelkezéseihez képest fogom teljesíteni e tisztségemet. Annyit azonban már most is elárulhatok, hogy a királyi trónbeszéd meghallgatására nem fogok megjelenni a királyi várakban.

Megkezdtek a banktárgyalásokat.

Tegnap Budapestre érkezett *Wimmer* Ferdinánd, az osztrák pénzügyminiszterium hiteltügyi osztályának főnöke, a jegybank osztrák kormánybiztosa, hogy megkezdje a tárgyalásokat a magyar pénzügyminiszterium megbízottai-val, a szakreferensekkel, elsősorban *Papp* és *Teleszky* államtitkárokkal. — A tárgyalások egyelőre két napra vannak tervezve, mert csütörtökön főtanácsulése lesz a jegybanknak Budapesten, melyen a két kormány kiküldöttjei is résztvesznek. Lehetséges azonban, hogy a banktárgyalásokat a főtanács ülése után csütörtök délután is folytatják. Mint hirtlik a készítetések felvétele dolgában a jelenlegi magyar kormány is azt az álláspontot foglalja el, hogy ezt már a valutarendezés idején tervezett rendszabályt most kell életbe léptetni. Valószínű is, hogy ezt a kérdést már a legközelebbi tárgyalásokba bevonják, ámbár ez nincs szerves összefüggésben a bankszabdalom megújításának ügyével.

Kisebbségi konferencia. A néppárt kezdeményezésére, hir szerint, tanácskozások folynak különböző pártállású képviselők között egy kisebbségi konferencia egybehívására nézve. Formális párthatározat erre nézve egy pártban sem jött létre. Mindazonáltal egyes képviselők elhatározták, hogy minden párt-meghatalmazás nélkül össze fognak jönni és megbeszélnek a jövő teendőit. Állítólag *Zboray* Miklós, *Szmrecsányi* György és *Huszár* Károly néppárti, *Ráth* Endre, *Justh* János és *Mádi-Kovács* Endre Justh-párti és *Polónyi* Géza pártokivüli függetlenségi képviselő vesz részt a tanácskozáson, a melynek színhelye egy képviselő megalakulása lesz.

Belépés a Kossuth-pártba. Horváth Gyula, a csákovári kerület képviselője, akit pártonkivüli függetlenségi programmal választottak meg, tegnap belépett a Kossuth pártba.

A király fogadtatása.

A király tudvalevőleg szerdán este érkezik újból Budapestre. A pályaudvar peronján a kormány tagjai és a főváros tanácsa és a törvényhatósági bizottság tagjai foglalnak helyet. A pályaudvar nagy udvarán az előkelőségek, a miniszteriumok főképviselei és a nőgyesületek tagjai helyezkednek el. A törvényhatósági bizottság tagjai a Petőfi téren gyülekeznek s onnan vonulnak a pályaudvarhoz. Az utvonalon kivevőnk a Messenger boyok is.

Csütörtökön este az ország dalos-egyesületei monsztre szerenádokat adnak öfelsége tiszteltetére. A szerenádok való részvételmüket a budai dalárdán kívül addig a következő dalos-egyesületek jelentették be: a szombathelyi dalos-egyesület 37, a temesvári zenekedvelők egyesülete 30, a debreceni MÁV. Egyetértés 40, a ceglédi városi dalárda 35, a székesfehérvári

déli vasuti daloskör 22, a debreceni munkásdalogylet 22, a ceglédi ipartestületi dalkör 26, a makói dalárda 16, a győri Egyetértés 28, a miskolci dalaregylet 26, a brassói magyar dalkör 39, a kolozsvári dalkör 24, a balassagyarmati dalogylet 20, az ózdi gyártelepi dalárda 42, a debreceni dalogylet 30, a kolozsvári magyar dalogylet 38, két egri dalárda 55, a komáromi dalogyület 29, a győri ének- és zene-egylet 30, a kassai zenekedvelők 30, a diósgyőr-vasgyári dalogylet dalosköre 33 taggal. A szerenádok a következő énekeket adják elő: Erkel: Himnusz; Gaál Ferenc: Nyisd ki anyám Hoppe: Lawolta. A reményhez. Egressy: Szózat. A dalogyületek, amelyeket a szerenádok Sztójanovics Jenő vezényel, csütörtökön este hat órakor főpróbát tartanak a pesti Vigadó nagytermében.

A városi jéggyár.

Julius elsején megnyitják.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az új közvágóhidat akként szándékozott kiépíteni, hogy jéggyárral legyen kapcsolatban, amely a vágóhid részére szükséges jégen kívül a közönség részére is készítsen jeget.

A közvágóhid építése még ezután következik, azonban az elmúlt abnormis tél sürgőssé tette, hogy valami uton-módon gondoskodják a város jégről.

A törvényhatóság jónak látta, hogy a közvágóhidhoz tervezett jéggyárat már most felépíti, oda, ahova különben is jött volna a leendő közvágóhid mellé.

A jéggyár építésével már annyira előhaladtak, hogy az július 1-én megkezdje működését.

Erre nézve *Köszeghy* József városi főmérnök a következő hirdetményeket bocsátotta ki:

Nagyvárad város jéggyára az új sertés vásártéren, Óssi mellett folyó évi július hó 1. napján üzemét megkezdji.

Elad és házhoz is szállít teljesen átlátszó levegő mentes, kristály tiszta táblás jeget nagyban és kicsinyben. Elfogad rendeléseket nagyobb mennyiségű jég szállítására helybeli és vidéki ipar telepek és közszégek céljaira.

A jég eladási árai a következők:

- 1 tábla kristály jég: (125 kg.)
a gyárban átadva . . . . . 26 fill.
  - 8 tábla, vagyis 1 métermázs kristályjég a gyárban átvéve . . . . . 2 00 kor.
  - 1 tábla kristályjég, házhoz szállítva . . . . . 35 fill.
  - 1/2 tábla jég házhoz szállítva . . . . . 18 fill.
  - Havi bérlet napi egész tábla jégre . . . . . 10.— kor
  - Havibérlet napi fél tábla jégre . . . . . 5.20 kor
- 1 métermázsánál nagyobb szállítmányokra külön egyezmény.

Rendeléseket levélken a városi mérnöki hivatal vesz fel. — A szóbeli megrendeléseket árszabás szerint a gyárban Szűcs főgépész, vagy a mérnöki hivatalban Örmény Gyula építőmester veszi fel.

Napi 1 métermázsánál nagyobb szállítmányokra, vagy vidéki nagyobb megrendelésekre a városi főmérnök ad felvilágosítást.

*

Nagyvárad város jéggyára keres f. évi július hó 1-ére a gyártási idény tartamára kereskedelmi könyvelésre képes és a helyi piaccal ismerős könyvelő-iroda főnököt, napidíj és az eladott jég után számítható jutalék fejében.

Amennyiben az alkalmazandó könyvvizetző szolgálatában beválik, a városi mérnöki

hivatalnál később állandó alkalmazásra tarthat számot.

Jelentkezéseket az igények megjelölésével folyó hó 25-ig elfogad a városi főmérnök.

Az alkalmazandó könyvelő működésének megkezdése előtt a jéggyártási idő tartamára egy havi fizetésének megfelelő óvadékot köteles a városi házi pénztáránál letétbe helyezni.

*

Nagyvárad város jéggyára keres július hó 1-ére ügyes és a helyi piaccal ismerős elárúsítókat, a kik a jég házhozszállítását a város kocsijával ellátják. — Ugyancsak keres minden elárúsító melé 15—16 éves kifutó fiukat.

Az alkalmazandó elárúsítók egy havi fizetésüknek megfelelő óvadékot kötelesek alkalmaztatásuk idejére a város házi pénztárába letétbe helyezni.

Ajánlkozók folyó hó 25 déli 12 óráig jelentkezzenek a városi mérnöki hivatalban Ö. örmű Gyula építőmesternél.

Haverdáékat letartóztatják.

*

A Kuria megsemmisítette az esküdtek határozatát.

A tegnapi nap szenzációja a királyi Kuria megsemmisítő határozata volt, melyet a Haverda ügyben hozott. A tárgyalás iránt kevés érdeklődés mutatkozott, mert senki sem remélte, hogy az ügy ilyen szenzációs fordulatot nyerjen. A Kuria eme határozata méltán keltett országszerte nagy meglepetést, mert ezzel mintegy kiköszöbültek látszik az a csorba, amit a szegedi esküdtek a magyar igazságszolgáltatáson ejtettek.

A szenzációs esetről tudósításunk a következő:

Tegnap érkezett utolsó fejezetéhez a Haverda-per. A mikről hetekig-hónapokig visszhangzott az ország, amely vég-sőkig feszítette az eseményeken könnyen izguló nagyközönség idegeit, a nagy per aktái most ott fekszenek a Kuria asztalán, hideg részvétlenség körülötte, a hősök nincsenek is jelen, egész másfelé terelte őket a gondjuk.

A semmiségi panaszokat tegnap kezdte tárgyalni a királyi Kuria. Vawrik Béla másodelnök elnököl. Vajkó Pál kuriai bíró az előadó, a koronaügyészséget Baumgarten Izidor koronaügyész-helyettes képviseli. *A vádlottak nincsenek jelen, még csak ügyvédjeiket sem küldték el.* Az előadó kimerítően ismerteti a per anyagát, a szabadkai és szegedi tárgyalásokat, az ítéleteket és az ügyészség semmiségi panaszát.

Fél egy óraker még csak a közepén tartanak az akták felolvasásának. Az előadó monoton hangon olvas, az a kevés publikum, amelyet a kíváncsiság mégis idehozott, egyre gyérül.

Öt semmiségi ok van, amelyet a szegedi ügyész bejelentett. Ezek Jánossy memoirjai felolvasásának mellőzésére, Popper Gyula és Tóth Istvánné kihallgatásának el nem rendelésére, a kérdések feltételére és az ítéletre vonatkoznak.

Azután felolvassák Jánossy naplójának egyes részleteit.

Majd Baumgarten beszél és többek között kijelenti, hogy bár nem teszi teljes egészében magáévá a semmiségi panaszokat, *de tény, hogy a Haverda-per vádlottainak cselekedetei nemcsak a természeti rendet, hanem az állam törvényeit is sértik, amelyet feltétlenül meg kell törölni.*

Délután 4 óraker 1 órai tanácskozás után hirdették ki a Kuria határozatát. Eszerint **a legfelsőbb bíróság megsemmisíti a szegedi esküdtségi bíróság felmentő határozatát és új főtárgyalást rendel el. A Kuria az új tárgyalás vezetésével a budapesti esküdtségi bíróságot bízta meg a szegedi bíróság mellőzésével.**

A Kuria eme határozatát két okkal indokolja. Ez pedig először az, hogy a szegedi bíróság nem rendelte el Jánossy memoirjainak felolvasását, másodsor nem hallgatták ki azt a két tanut, akiket az ügyész indítványozott.

A Kuria eme határozata alapján utasította az ügyészség a rendőrséget, hogy Haverdáékat tartóztassák le.

A rendőrségnek a letartóztatás igen nehéz feladatot fog képezni, mert Haverdáék nem tartózkodnak a fővárosban. Jánossy Aladár például ki van tiltva a főváros területéről és nem lehet tudni, hol tartózkodik.

Haverda Mariska és Vojtha Antal állítólag Párisban tartózkodnak. Vojtha elfogatását megnehezíti az is, hogy megváltoztatta a nevét.

Veszélyben a puskaporos magazin.

Kemény hangú és nyugtalanságot keltő átirat érkezett pünkösdkor Nagyvárad város tanácsához a térparancsnokságtól.

Az átiratban a parancsnokság nagy megütközéssel tudatja a tanácsal, hogy a puskaporos magazin közelében a vészvonalon belül téglagyár épült s így a több ezer kilogramm robbanó anyagot befoglaló raktár minden pillanatban ki van téve a légberöplésnek.

Kiszámíthatatlan az az óriási veszedelem, ami a robbanás kísérője volna. A nagymennyiségű robbanó anyag ugyanis oly erőt képes kifejteni, hogy a város lakosságának élete is veszélyben forogna egy esetleges robbanás alkalmával. A katonai térparancsnokság, hogy eltereljen magáról minden felelősséget, a téglagyár felépítése után nyomban figyelmeztette a várost az állandóan veszedelmes szomszédságról.

A katonaság figyelmeztetésére megindult a hajsza. A város ugyanis nem adott senkinek engedélyt ott téglagyár építésére. Keresni kezdték tehát, hogy ki adta ki az építési engedélyt. Az alispán szintén nem tudott a dologról. Végre megállapították, hogy az engedélyt a központi járás főszolgabírája adta ki. A polgármester nyomban megfellebbezte az engedély megadását, azonban a főszolgabíró elutasította a fellebbezést.

Az elutasító határozat ellen a polgármester újabb fellebbezést adott be, amelyben már komolyabb alapokon fejtegeti az engedély visszavonásának okait. A törvények értelmében ugyanis a puskaporos raktárak közelében

csak a meghatározott távolságon túl lehet építkezni. A nagyvárad puskaporos magazinban állandóan 4000 kilogramm robbanóanyag van felhalmozva. E nagy mennyiségű anyagnak a törvény 1000 méter vészvonalat ír elő, ezen belül tehát építkezni, legkevésbé pedig téglagyárat építeni nem szabad. A kérdéses téglagyár pedig 125 méter távolságra van csupán a raktártól.

A gyár kéményei olyanok, hogy azok legkevésbé sem garantálják a tűzbiztonságot. Tehát minden percben kivagyunk téve annak, hogy a gyárból kijövő szikra a raktárba jutván, a legnagyobb katasztrófát idézi elő. Ezen az alapon kéri a polgármester, hogy a téglagyárban azonnal szüntessék be az üzemet és a gyárat onnan távolítsák el.

Ez eddig a hatóságok ügye. Mi történik azonban a gyár tulajdonosával Nagy Lajossal, aki teljesen ártatlan a dologban, és rengeteg pénzt áldozott a gyár felépítésére.

A gyárat kétségtelenül le fogják bontatni s így a befektetett tőkének legalább 70 százaléka oda fog veszni, ezért a veszteségért a károsodó kártérítési pert fog indítani a hatóság ellen, amely az építési engedélyt neki megadta.

Munkában a Carpáthia.

Száz kivándorló Biharból.

Június 11-én a kék Adria fehér habos hullámai között hosszú, tompa kúrtjelzés után Lombán indult el Fiume élénk kikötőjéből a *Carpáthia*. Ki ne ismerné ezt a fekete monstrumot? Nincs Biharban egyetlen községe, ahol ne ismernék legalább névleg a Carpáthiát. A sok gazdálkodó közül talán egy sincs, akinek valamelyik atyafia ne utazta volna be rajta az Európa és Amerika közti utat.

Az elmúlt két évben mintha szünetelt volna ennek a nagy hajónak a forgalma. Lehet, hogy ennek a csökkenésnek oka a kivándorlási törvények megszigorítása is volt, azonban mint a következmények tanúsítják, inkább az amerikai gazdasági válság redukálta a kivándorlási kedvet.

Június 11-én déli 12 órát harangozták Fiumében mikor felszedte horgonyait a Carpáthia és egy hosszantartó bus kúrtjel után, mintegy nagy uszó falu előbb lassan, majd mind nagyobb és nagyobb hullámokat verve fel gyors zakatolással hasította a tengert, távolodott a kikötőtől visszahagyva sok kendőt lobogtató könnyező. Gyerekek, asszonyok, apák és anyák órák hosszág állottak ott a parton, míg eltűnt szemük elől a nagy hajó, melynek kajütjei zúfolva voltak az ő véreikkel, az ő hozzátartozóikkal.

Szomorú kép egy ilyen elindulás. Ha nincs is érdekelve az ember mégis kicsordul a könny a szeméből és szinte önkénytelenül kérdi: hát miért? Idehaza is van dolog, van munka és megélhetés, hát minek oda ki menni ezer halál közé, mikor ott ugyszólván minden dollárért szembe kell szállni a halállal.

Pedig mennek. A Carpáthia sohse fog csöndöt mondani. Az embereknek pénz, sok pénz kell és gyorsan kell, ha a halál árnyékából kell is azt elvenni. És mennek. Biharból június 11-én százon felül volt a kivándorlók száma, ily magas számot csak a legnagyobb kivándorlási idő alatt érték el.

Ugy látszik gyenge a törvény szabta korlát és ma ép úgy kitudnak jutni az emberek, mint akkor mikor még nem volt meg.

Biharból különösen a tenkei és margitai járásokból mentek ki sokan június 11-én. Száz ember egy szállítmányon csak Biharból. Mi lesz ha ez így tart tovább is?!

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** *Hlatky* Endre, Nagyvárad város főispánja és dr. *Hóványi* Géza Nagyvárad város országgyűlési képviselője Budapestről Nagyváradra hazaérkeztek.

* **Baró Burián kitüntetése.** A király báró *Burián* közös pénzügyminiszternek a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta.

* **Még egy nyílt levél féle.** Nagyságos dr. *Ágoston* Péter jogtanár urnak! A *Tiszántúl* közlése szerint Nagyságod kijelentette, hogy azon a vizsgálaton az állam impuált viselkedést nem tanusította. Meggyőződtem, hogy Nagyságodnak igaza van. Az impuált viselkedést a tavalyi vizsgálaton, tehát valóban nem «azon vizsgálaton» tanusította. Abból a körülményből, hogy Nagyságod sietett megcáfolni tavalyi viselkedését, konstátalom azt, hogy Nagyságod maga sem helyesli tavalyi eljárását, mely úgy látszik Nagyságod elvtársai részéről sem találkoztott helyesléssel. Az ez-mék harcát vivjük, Nagyságos uram! azonban ez a viselkedés sem küzdelmünkben nem volt szokásos eddig, sem a győzelemhez közelebb nem visz. Nagy tisztelettel dr. Papp Károly.

* **Az új alispán üdvözlése Derecskén.** *Fráter* Béna alispán tiszteletére vasárnap este a derecskei járásban levő tisztelői 150 területű bankettet rendeztek a derecskei község ház nagytermében. Az első felköszöntőt az új alispánra dr. Buday József ügyvéd mondta s bucsú vett a járás volt első tisztviselőjéről, amire az alispán megható szavakkal válaszolt. Az ép pohárköszöntőt mondták még *Sirkány* József derecskei plébános, *Fakó* Gyula kir. járásbíró, *Racsek* János, *Szántory* Dezső, dr. *Fráter* László tb. szolgabíró, — «A társasvárosát megelőzőleg a járás tisztviselői, jegyzői és bírói kara tisztegett az új alispánnal, akinek remek arcképalbumot nyújtottak át, a tisztelők arcképeivel. A bucsúzó tisztviselők nevében *Szentivényi* László helyettes főszolgabíró intézett beszédet az új alispánhoz.

* **A miniszter méltányosságra intő stava.** A Nagyvárad város adóhivatalának szolgálatában álló becsüsök még a tavaszon kérték, hogy évi száz korona lakbérüket emelje fel a törvényhatóság, a városi tanács s ennek javaslatára a törvényhatósági bizottság elutasították a szegény emberek kérelmét s éppen nem vették figyelembe, hogy még egy szobás valamire való lakást sem lehet száz koronából bérelni. A becsüsök megfélembrezték a közpülés határozatát, s a miniszter most értesítette a várost, hogy ezuttal ugyan jóvá hagyja a törvényhatóság határozatát, de rámutat, hogy a becsüsök lakbérére annyira csekély, miszerint abból lakást bérelni képtelenek s a szolgák lakbérére is évi 140 koronában van megállapítva. Méltányosságra hívja fel a törvényhatóság figyelmét, hogy vegye komolyan megfontolás alá az ügyet és amint a város pénzügyi helyzete megengedi, gondoskodjék a becsüsök lakbérének megfelelőbb összegben leendő megállapításáról.

* **Felebbezés a 60,000 korona felosztása ellen.** A 60,000 korona államsegély felosztása ellen tegnap a második felebbezés érkezett be Nagyvárad város iktatójába. A város közgyűlése ugyanis egy szótöbbséggel kizárta a havi díjasokat és becsüsöket a segélyből, azon címen, hogy nem szervezett állást töltenek be. Dr. *Váradi* Ödön törvényhatósági bizottsági tag tegnap ezen határozatot

meg felebbezte s rámutat, hogy Nagyvárad város szervezeti szabályrendeletében úgy a havidíjasokra, mint a becsüsökre néve ki van mondva, hogy a kezelő személyek tagjai s tényleg tisztviselői teendőket végeznek. Kéri felebbező a minisztert, hogy ezeket is vegye be a segélyezették közé s amennyiben így nem lesz elég a 60,000 korona a fizetések teljes összegre leendő kiegészítésére, az összes segélyezettéknél bizonyos százalék levonást eszközöljenek. Kifogásolja még a felebbező, hogy *Szántó* Lajos közgyám a 11 fizetési fokozatba lett beosztva, holott mint gyámhatósági számhatósági számvevő a 9 fokozat szerint lett volna a segélyezésnél figyelembe veendő.

* **A krassószörényi árvíz-katasztrófa.** *Issekutz* Aurél alispán tegnap délelőtt tizenegy órákor érkezett vissza körutjáról, melyet az inségtől sajtott vidéken tett. Az alispán *Bazovicáról* Moldovába ment, onnan Orsovára, majd *Jablanicára*, *Szajovára* és *Tergován* át, ahol felderítő utját megkzdte vissza *Lugosra*. Este nyolc órára megérkeztek a kiküldött mérnökök is és a vármegyei bizottsági értekezleten előterjesztik tapasztalataikat, megállapítják az utak és hidak pusztulásának teljes képét, megállapítják az egyes községek és magánosok kárát és e szerint indítják meg természetesen a segítő akciót. Tegnap reggelig megállapították, hogy összesen 187 ember halt meg, körülbelül hatvan hetven hányzik, úgy hogy a halottak száma semmiesetre sem lesz több 250-nél. A pusztulás nagyrészt a régi határvidéket érte, körülbelül s az községét látogatta meg és a grancsárok utódai szenvedték a legtöbb kárt.

* **Leláncolt elmebeteg.** Akárhányszor láthatjuk városunkban is, hogy a szerencsétlen elmebetegeket kocsikra leláncolva vagy kötelekkel ártalmatlanná téve az utcákon keresztül kasul hurcolják keresve vagy az elme-kórházat vagy valamelyik tiszti orvost. Egy ilyen borzalmas dolog természetesen nagy felháborítást kelt s mindenkit megbotránkoztat. Az ilyen hurcolásnak részint az az oka, hogy a kórház meg van telve s az elmebeteget nem vehetik fel. A betegekkel szemben türelmetlen hozzátartozói vagy szállítói gyakran csak azért, hogy szabaduljanak a betegtől, szabaddá teszik a beteget, aki az utcákon futkosva végre is a hatóság beavatkozását vonja magára. Ily esetben akár van hatósági bizonyítványa, akár nincs a betegnek, a rendőrség bezáncolja a kórházba. A befűgyminiszter, hogy elkerüljék a jövőben az ilyen dolgokat, most körrendeletet intézett minden törvényhatósághoz, és meg hagyja, hogy minden elmebeteg szállítása előtt az illető elme-kórházi igazgató megkérdezendő vajjon van-e hely és csak kedvező válasz esetén szállíthatják a beteget.

* **Bérczy ösztöndíj-alap.** Az oly tragikus véget ért kiváló tanítónak *Bérczy* (Koválik) Jánosnak kántársai, tisztelői és volt tanítványai elhatározták, hogy emlékére az az iskoláján, amelynél az elhunyt 40 esztendőig oly szép sikerrel működött, ösztöndíj-alapot létesítenek. Ezen alapra koszoru megváltás címén dr. *Vucskics* Gyula 25 koronát adományozott. *Bérczy* temetése ma reggel fél 9 kor lesz a *Pável*-utcai gyásházától.

* **A főzőiskola ideiglenes megnyitása.** A *Bortó* féle főzőiskola ideiglenes megnyitását elhatározta a városi tanács s a felállításra megbizta a főzőiskola felügyelő bizottságát. A megbizásból kifolyólag a felügyelő bizottság megállapította az iskola céljaira rendelkezésére álló épület felhasználását és az átalakításra olyan tervet fogadott el, amely 8000 korona költséget igényelne. *Balogh* Döme törvényhatósági tag, mint a főzőiskola felügyelő bizottságának tagja tegnap külön véleményt adott be a városi tanácsnak, a felügyelő bizottság határozata ellen, mert szerinte nem felel meg a határozat sem a végrendelet, sem a

városi tanács intencójának. A városi tanács csak a főzőiskola ideiglenes felállítására utasította a bizottságot, ennek dacára 8000 koronát akar kiadni az átalakításokra, továbbá a konyhát az épület legeldugottabb zugában akarják felállítani. Mellékel is *Balogh* Döme egy tervet, amely szerint a megfelelő és celszerű átalakítás 1200—1500 koronába kerülne s az egész iskola megfelelőbb elhelyezést nyerne. Kifogásolja azt is *Balogh* Döme, hogy a konyha helyiségének padlóját márvánnyal akarják már most elkészíteni, holott a padozat majdnem új s ha a főzőiskola nem válnék be, újból ki kellene a drága márvány padozatot. A felkészítést szintén drágának tartja *Balogh* Döme.

* **Nyár kezdete.** Ma, június 22-én d. e. 8 óra 48 perakor kezdődik a csillagászati nyár. A nap Rák jegyébe lép és az egyenlítővel való elhajlása a legnagyobb, vagyis 23 1/2 fok, minek következtében a 23 1/2 fok északi szélességgel bíró helyeken ma éppen a Zóráthon délel. Más helyeken is a legnagyobb ponton délel így náunk mintegy 70 foknyira a látóhatártól. Ma a nappal a leghosszabb, az éjszaka a legrövidebb. A nap tartana nálunk ma min. egy 16 óra. A fizikai nyár — kánikula — későbbben, csak július 20-ikán kezdődik, amikor a melegség eléri maximumát. Ugy látszik ehhez tartja magát az időjárás, mert a tegnapi hűvös időben felelt a felhős.

* **Halálozások.** *Schuller* Árpád előnyösen ismert kiváló puskműves, élete 55 évében tegnap elhunyt. Temetése ma, szerdán délután 5 órákor lesz az Uri-utca 21 sz. háztól. — *Csathó* István özv. *Csathó* Gáborné 19 éves fia, hosszas szenvedés után elhalt. Temetése ma, június 22-én délután 3 órákor lesz az elme-kórházból.

* **Nagy jótékony hagyomány.** Tegnap délelben temették el Besztercebányán *Pepcsik* János 48-as tűzérhadnagyot, nyug. tanfelügyelőt nagy részvét mellett. Az elhunyt végrendeletében a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek 166 000 koronás alapítványt hagyományozott, mely Nyitra-, Bars- és Hont-megyék magyar-tót nyelvhatárok megmagyarosítására az általa kezített tervzet szerint lesz kiosztandó.

* **Elveszett** a Patak utcától Rákóczi-uton és Múzeum-utca keresztlél a püspöki rezidenciáig egy bőr karkötő, amely egy női órával volt ékítve. Miután a karkötő kedves emlék, kérik a becsületes megtaláló, hogy Patak-utca 2 sz. alá juttassa el, ahol illő jutalommal részesül.

* **Találtak:** egy fekete bőrtárcát, egy piros bársony papucsot és egy nikkell zsebóra láncot. Igazolt tulajdonosok jelentkezhetnek a rendőrségen. I. em. 7. sz. szobában.

* **Nagy lopás.** Marosvásárhelyen tegnap virradóra ismeretlen tettesnek *Porjesz* Sándor nagytőzsdéjében a piucén keresztlél betörték és onnan 6000 korona értékű levél és okmánybélyeget, váltóürlapot, és 250 korona aprópénzt elloptak. A rendőrség a tettesek kézrekerítése céljából széleskörű intézkedéseket tett. A nyomozást megindította a nagyvárad rendőrség is.

* **Rendőri krónika.** *Friedmann* Simu ügynök feljelentést tett a rendőrségnek, hogy 120 korona értékű biciklijét a *Loyd* kávéház előli ismeretlen tettes ellopta. A gép szabadon futó kontrafékes volt. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette. — *Eintás* József napszámosnak f. hó 19-én ismeretlen tettes ezüst óráját és láncát ellopta. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette. — *Fülöp* Lipót tejkereskedő feljelentette *Hermann* Róbert kenyérkihordót, hogy nevére 20 kilogram félbaron kenyér átvételéről szóló elismervényt hamisított. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

Két szoba s konyhából álló lakás augusztus 1-re kiadó: Beöthy Ödön-utca 41. szám.

x **A Lloyd kávéház** nyári kert helyiségében június hó 21. 22. 23. és 24. éa következő igen érdekes mozgófénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Különböző táncok 2. Kardhal vadászat 3. Nilus vidéke 4. Lovag urak 5. Pali bukfenet vet 6. Mükedvelő iparos 7. Állat az emberben 8. Hamispénz gyártók.

Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kifünő italok-ról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Orley* kávéház tulajdonosok. 39

A legszebb

tavaszi ujdonságok megérkeztek Spreng Testvérek
zöldfa-utcazi cipő, kalap és uridivat áruházába.

Férfi fehérneműek, cipők, kalapok, nyakkendők, gallérok, harisnyák, esőernyők és sárbotok a legnagyobb választékban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

x *Finom uri fehérnemű és minden uridivat és kalap ujdonság megérkezett Róth M. utóda cégnél.*

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők. 150

* **Kozmetika.** A kozmetika gyógyintézetben (Rákóczi-ut 5.) Szigoruan orvostudományi alapon mindennemű *arc és szépség-hibák* felettlen sikerrel kezelhetők. A pattanásos májfoltos, szeplős arcok ideális tisztává válnak, archegek elhűnnek, hajhullás megszűnik, eredeti színe visszaadható. A korai arcáncok elsimítása, ugyszia-én az orr s egyéb arcrészek elferditésével meglepő szépen kiigazítanak. Ovasóinknak ajánljuk ezt a gyógyintézetet.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap tavaszi ujdonságok REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, noi legelőgásabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframnégőt és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolframnégő* 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

x **Uj fogtechnikai laboratórium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 12 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpadiás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Wildenburg Miksa* fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám. 75

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Tilos a csók. (Petrás Sári első fellépte.)

Csütörtök: Elvált asszony. (Petrás Sári második fellépte.)

Péntek: Nebántsvirág. (Petrás Sári harmadik fellépte.)

Szombat: Luxemburg grólja. (Petrás Sári negyedik fellépte.)

Vasárnap: János vitéz. (Medgyaszai Vilma első fellépte.)

Petrás Sári Nagyváradon. A Király-színház ünnepelt szépségű divája Petrás Sári az éjjel érkezett Nagyváradra s ma este lép fel először Pásztor József és Vincze Zsigmond bájos operettjében, a Tilos a csókban. Petrás Sári a dada szerepét játssza s ezzel az alakításával oly nagy feltűnést keltett a Király-színházban, mint még egyik régebbi szerepével szerepével sem. Finom, izléses megjelenése, szépsége és temperamentuma, ragyogó hangja, pompásan érvényesült ebben a kedves romantikus szerepben. Holnap, esütörtökön este az Elvált asszony címszerepét játssza, pénteken a Nebántsvirágban és szombaton a Luxemburg grólja lép föl. Egyik szerepe szenzációsabb, mint a másik s már is oly nagy az érdeklődés az ünnepelt diva vendégszínházai iránt, hogy a jegyek javarésztét már tegnap elkapkodták.

Nagyváradai Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai
ambulátorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépségápolás. Pattanásos szemölcsös, szeplős, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépség-hibák elmulasztása. Az elesufió arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fejmasszage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fajós fogak gyógyítása,

fájdalommentes foghuzások, porcellán, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemezmentesűlingfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diszkrét postai szállítás úján is.

Dr. Halász Andor. 170

MULATSÁG.

Népünnepély a Rédeyben.

Nagyarányu előkészületek folynak a vasárnapi népünnepélyre, amely nemcsak szórakoztató mulatságnak, de egyszersmind pazar látványosságnak is ígérkezik. A Biharmegyei Közművelődési Egyesület kebelében megalakult a rendező bizottság, amelynek élén *Jellinek Géza* és *Markovits Samu* városi t. főszámvézők, továbbá *Graczer Lajos* tűzoltó főparancsnok buzgólkodnak, hogy az ünnepély sikerét eleve biztosítsák. Csütörtökön megalakul a

hölgybizottság, amely a jótékonyági bazárok körüli teendő: felől intézkedik. Az ünnepélyre szóló jegyeket mai napon forgalomba hozzák. Erre vonatkozólag a következő értesítést adta ki a rendezőség:

— A Biharmegyei Magyar Közművelődési Egyesület Nagyváradon vasárnap június hó 26-án rendezendő *Népünnepélyre* szóló jegyek mindazon helyeken, ahol az előadások alább jelezve van már a mai naptól kezdve kaphatók, a t. közönség saját érdekében helyesen teszi, ha jegyeit minél előbb megváltja, mert az ünnepély napján a jegyek előadására körül nagy tolongás várható, máriszt pedig a jegyek ára az ünnepély napján a pénztárnál váltva drágább lesz. Jegyek válthatók: Sís passage dohánytözsde, Wikus cukrászda, Erényi tőzsde, Molnár cukrászda, ifj. Kohn Samu-é, Roth M. utóda, Sonnenfeld Adolf, Vidor Manó, színházi tőzsde, Huzella N., Haas Lipót, Kiss David, Csillér Imre, Sebő Imre, Láng József, nagytőzsde Rákóczy ut, Wurst József, Szilágyi Ernő, Oláry I., Rigler József, Wallerstein Fülöp, Eisler Bertalan, Wéber Testvérek, Koch Testvérek, Ujvárosi droguéria, Kék csillag, Friedl és Jörös, Stern Gyula, Zöldfa utcai tőzsde, Réthy I., Leitner M., Csarnok tőzsde, Oroszlán gyógyszerár, Hankovits gyógyszerár, Othon kávéház, Velencei gyógytár, Szalon kávéház.

Garden party.

A Schlauch-parti kerti ünnepélyre már minden előkészület készen van, csak a szép idő várja a kíváncsi közönség. A tombola tárgy egy egész kis műkiállítás képviselne s minden tárgy dicséri az adományozók jószívét és jóízűségét.

Részint a buffethez részint tombolához hozzájárultak adományaikkal: Pally Lajosné, özvegy Szabó Gézáné, ifj. Moskovits Mórné, Rosmann Mórné, Lendler Ferencné, Lukács Klári, dr. Berkovits Ferenc, Petrás Istvánné, Hlatky Endre, dr. Mártonffy Marcellné, dr. Verzár Istvánné, dr. Ágoston Péterné, Kőszeghy Józsefné, Bognár Sándorné, Molnár Gézáné, Sonnenfeld Adolfné dr. Gyémánt Jenőné, dr. Möröc Ernőné, Galeha Gézáné, Bárdos Imréné, Kenézy Franciska, Molnár Lajos, dr. Bodó Pálné 30 korona, Durvas Imréné 4 korona, Lichtmann Józsefné pedig 10 korona adománnyal.

A Schlauch-part díszítése és pazar világítása Kőszeghy József főmérnök tervei után is személyes felügyelete mellett történik s egy káprázatos csodás fényben ragyogó világ fogadai az ünnepély esti látogatóit is.

A délutáni gyermek virág korzó és a rózsakirálynő választás mozgalmi pedig világköruttra indulnak, mert egy mozgófénykép vállalat ea edélyt kért a rendezőségétől, hogy az egész felvonulást s a választás és sátrak körüli mozgalmat mozgófényképekben megörökíthesse.

Jegyek 1 korona árban Huzella üzletében kaphatók. A rendezőbizottság ezuttal felkéri a hölgybizottság tagjait, hogy a még náluk levő jegyeket mai nap szolgáltatassák be.

A teljes műsor különben ez:

5-től 7-ig katonazene,

7-től cigányzene,

6 órakor gyermek virágkorzó díjakkal.

Nyereménytárgyak sorsolása a tombola sátránál. Egy jegy ára 20 fillér.

7 órakor Rózsakirálynő és 12 udvarhölgyének választása a jelenlevő fiatal hölgyek közül, szavazó cédulákkal.

11 órakor nagy lampionos felvonulás. Egész este mulattató előadások a nyílt színpadon.

Confetti és virágcsata, Tánc.

Belépti-díj egy korona.

NYILTTÉR.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

46

Benedek Ferencz

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 48
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 43

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Felix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Felix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

Igazságszolgáltatás.

Bestiális apa. (Esküdtzéki tárgyalás. Második nap). A minden emberi érzésből kivetkőzött bestiális apa, Bogyó József gyilkosai fölött tegnap határozott az esküdtbiróság. Az ítélet főmentő. Az esküdtek megállapították, hogy Bogyó Józsefné és leánya, Bogyó Vilma önvédelemről követték el a gyilkosságot. A leányt ugyanis a bestiális apa már letéperte így nem volt mód menekülni előle. A bíróság enné fogva mindkét vádlottat fölmentette és azonnal szabadlábra is helyezte. Elnök dr *Csulyok* Béla volt. A vádat dr *Kármán* Elemér képviselte, míg a védelem képviselői dr *Vas* Ödön és dr *Szokoló* Tamás voltak.

Vitrioldráma falun. *Oláh* Dániel bihari diószegi legény hos-zabb időn át szerelmi viszonyt folytatott *Magyar Virág* cselédjével.

A viszony folytán gyermeke is született a lánynak. A dolognak a vége azonban mégis az lett, hogy a legény hűtlen lett kedveséhez és egy gazdag diószegi lánynak kérte meg a kezét. Az elhagyott lány elkeseredésében a vitriolos üveghez fordult és így felfegyverkezve elment hűtlen kedveséhez. A legény nem valami bizalmasan fogadta, kifojozta a lakásából, mire a lány szembeöntötte a vitriollal hűtlen kedvesét. A zajra elősietett a legény anyja, továbbá a legény egyik barátja és látván a bosszuálló lányt a vitriollal, nekiesek és a megmaradt vitriollal bemázolták a lány arcát is. Mindakettlen 20 napon felül gyógyuló égési sebeket kaptak. A dráma folytatása tegnap volt a törvényszéken. Súlyos testi sértéssel voltak vádolva a lány, Magyar Virág, a legény anyja, *Oláh* Zsuzsanna és Tolnai Gábor, a legény barátja. Tettüket beismerték. A bíróság dr *Fényes* Ödön védelme után mindahármat 1—1 havi fogházra ítélte. Elnök *Korn* Alajos, ügyész *Lázár* Márton volt.

TÁVIRATOK.

Letartóztatott igazgató.

Ma délelőtt Szentkirályi Béla rendőrfelügyelő elővezette a Szent János kórházból a rendőrségre Reményi Jenő Gyulát, a Gazdasági takarékpénztár m. sz. igazgatóját. A szövetkezett tönkrement azért, mert Reményi egy beraktározási vállalatnak, a melynek szintén ő volt a főnöke, nagy kölcsönöket adott. Ekkor az igazgató kauciók alkalmazottakat vett fel és a kauciókat a szövetkezet céljaira fordította. Huszezer koronára rug a kauciók összege. Az alkalmazottak följelentést tettek Reményi ellen, de ő a Szent János kórházba vonult és ügyvéde azt jelentette róla, hogy elmebeteg. A mikor a rendőrségre vezették, megtagadta a vallomást. Most a rendőrlőorvoshoz kísérték át, aki meg fogja állapítani, hogy a rabkórházban van-e a helye, vagy a börtönben.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, június 21.

A gabonatózede.

	50 kilogramonként.
Boza októberre — — —	9 50
Rozs októberre — — —	6 80
Zab októberre — — —	7 15
Tengeri júliusra — — —	5 42

Irányzat: Lányha.

Értéktőzede.

Magyar hitel — — —	842.50
Osztrák hitel — — —	668.65
4%-os koronajáradék — — —	92.25
Allamvasut — — —	753.—
Jelzálogbank — — —	484.50
Leszámloló bank — — —	567.50
Hazai Bank — — —	301.50
Kereskedelmi részv. — — —	742.—
Rimamurányi — — —	688.—
Salgótarjáni — — —	—
Közuti vasut — — —	713.—
Városi villamos — — —	375.—
Adria — — —	497.—

Irányzat: Szilárd.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irtta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

50

Az, a ki a bankot adja, a kártyákat egy teljes csomagból egymásután felfordítja, azokat felváltva előbb jobbról magának, aztán balról a társaságnak veti föl, míg a négy szín ki van merítve.

A játzó tetszés szerinti betétet tesz kijelölt határon belül egy vagy több kártyára a livretjében és mindannyiszor nyer, valahányszor a bankadó balra számban vagy értékben egyenlő kártyát fed fel azza', melyre a betét történt, ellenben veszít, valahányszor jobb kézre esik az egyenlő magas kártya. A betéteket meg lehet kétszerezni s ezt újra meg újra ismételni, míg ha a szerencse kedvez, az ő parólija, mint az ily kockáztatást nevezik, az eredeti tétnek hétszeresét, tizenötszörösét, harmincszorosát vagy hatvanszorosát el nem érte. Szembeötlő, hogy ilyen játékkal roppant összeget lehet nyerni vagy veszíteni pár másodperc alatt — és egész vagyont lehet beseperni vagy elparazolni egy éjszakán át.

A király, midőn a merő formáság kedvéért kockára tett és nyert száz louis, nyugodtan visszavonult a társaságtól s aludni ment. Királyné ő felsége, ki ezret veszített, csak nem bírhatta magát arra, hogy az ő példáját kövesse, hanem makacsan megrakosgatta livretjét arannyal, abban a reményben, hogy vissza fogja nyerni veszteségét, mint azok, kik magasan szoktak játszani, e csábnak, bár csalfaságát belátták, nem képesek ellentállni.

Milyen szépen nézett kil gondoló Arnold gróf, mialatt egy újabb játszma előkészítésével volt elfoglalva; hátra tolt hajával, lángoló orcákkal, erősen bezárt ajakkal és azzal a hideg merész fényvel szemében. Milyen elhatározott, milyen komoly és menyinyire hasonlít a Wolverinehez!

A legközelebbi felfordított kártyával besepert újabb száz darab louis; s d'Artois gróf fenhargon káromkodott, mert ő ötször annyit veszített egy kilences és tizes közötti különbségen.

A bank nagyban nyert. A játzók sóváran előre hajoltak az asztal fölött behajtott s összeráncolt kártyákat tartva reszkető kezükben; oldalt állók hátról fenhargon tettek fogadásokat s előre hajoltak, még a rók vállán s nyakán át is, kik a szerencse forgását lesve, sokkal inkább el voltak foglalva, hogysem panaszt vagy óvást tettek volna. A festett arcok a pirosító miatt annál kísértetesebb színt öltöttek; kedves arcon a gödöröcskék kemény fix mosolylyá fagytak; egy magas udvari hölgy nem szégyenlte, fenhargon imádkozni a szent szűzhöz szerencsésért; és egy fiatal marquisné szeméi könybe lábadtak.

Az ördög ünnepe ült bizonyos célból s követőinek zaján át itt-ott egy gyakorlott hive fölhasználva előnyére a zavart, hogy előmozdítsa mesterének művét egy sokat kifejező kacsin-tással, a keztyűs kéz egy nyomására, vagy egy szép kis fülbe lehelt sugással, melyre nem lehetett, nem kellett, nem volt szabad hallgatni, kivéven ily tolongásbar.

Egyszere d'Artois gróf, kinek szerencséje igen elapadt volt, feldúlt egy szerencsés fordulattól. Az utolsó száz louis, a mit összetudott szedni ezen éjszakán, livretjének egy alacsony lapjára tette, és nyert.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKIOS GYULA.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

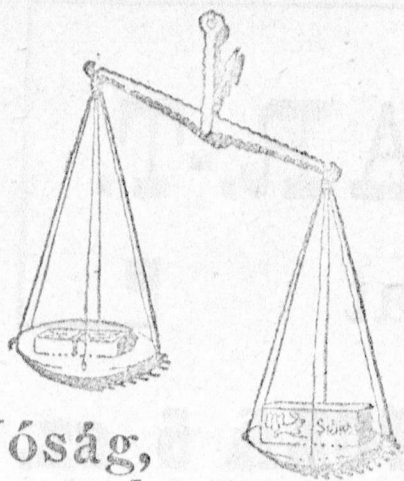
Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott :
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
a „Tiszántul“-ban közöltetnek.

Alapítottott :
1894.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappanát**

minden jó tulajdonságban, tisztaságában, mosóképességében, légszűrésben és olcsóságában.

FOGAK.

Ép gyökerek lennha yásával művészikivitelben szájpaddal nélkül is készít **kitűnő** hirtű **nevé**

Fogműtermében

Öz. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth u. 2.
(Fekete Sással szemben).

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos széplőszer egyedül **a Lédig-féle** alabastrum arany krémé 1 tégely 1 korona, alabastrum szappan 1 db 80 fillér. Kiválóan alkalmas szeplő, májfolt és arcfehéritésre

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o
LÉDIG ÁRPÁD arany kereszt gyógyszer-tára,
Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Kertmegnyitás.

Vann szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a NEMZETI SZÁLLODA árnyas kerthelyiségét

ünnepélyesen megnyitottam

egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével. Minden este változatos műsorú mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt saját termésű boraimra és kitűnő magyar kenyhámra.

Társas ebédek és vacsorák a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett polgári árakban. Abonensek étlap szerint előnyösen megállapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,
vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kávéház
43. bérletje.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle **Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W 011 r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,
tehát 5 százalék kártól áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek**, fényképoszlámpák utancsak legolcsóbb áron kaphatók.

**Csillárok,
évlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**

1. lévőtől 12 lévőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába végo munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetésnek ingyen.

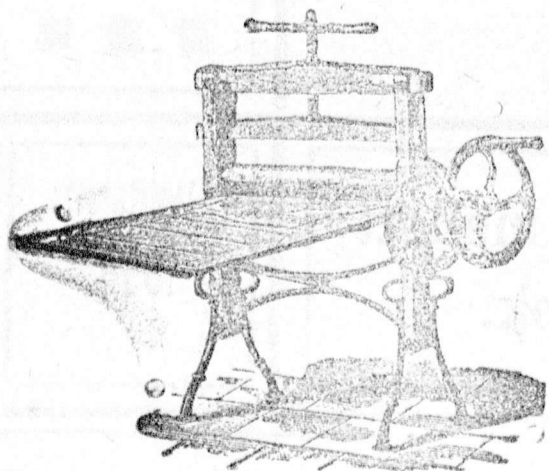
Telefon szám 514.

Főszereplő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyseletes szolgálat.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Kézi hajtású „Jégkészítő-gép” **NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.**
állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

Jégszekrények legujabb szerkezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

